

साजरा करू या अनोखा दीपोत्सव

डॉ बालाजी आसेगावकर औरंगाबाद

एखाद्याने दिवाळी कशी साजरी करायला पाहिजे? असा उगीचच एक विचार मनात आला. सध्या खाद्यपदार्थांची वर्षभर खूपच रेलचेल असते. लहानपणी काही पदार्थ वर्षातून फक्त दिवाळीलाच मिळायचे त्यामुळे त्याचे आकर्षण असायचे. पण सध्याच्या इन्स्टंट जमान्यात तुम्ही फक्त इच्छा व्यक्त करा की पदार्थ पुढच्या १० मिनिटात दारात असतो. त्यामुळे खाद्यपदार्थांचे नावीन्य बहुतांश लोकांना राहिले नाही. उलट काहीही खाताना वजन वाढेल हाच ताण असतो. तशीच परिस्थिती कपड्यांच्या बाबतीत आहे, मध्यमवर्गीय लोकांकडे सुद्धा कपडे ठेवायला जागा नाही इतके कपडे साठलेले असतात. नवीन कपड्यांचा आनंद ५-१० मिनिटांपेक्षा जास्त काळ टिकून राहत नाही. त्यामुळे नवीन कपड्यांची मजा पण आता दिवाळीत राहिली नाही.

तेव्हा ह्या चार दिवसात अशा कोणत्या गोष्टी कराव्यात की ज्या मनाला विलक्षण आनंद देऊ शकतील, मनाच्या गाभान्यात पणतीच्या ज्योतीचे तेज पसरवू शकतील, अंतर्मनात समाधानाचे तरंग उमटू शकतील खरंच खूप अवघड प्रश्न आहे ना?

घर से मसजिद है बहोत दूर

चलो यू कर ले

किसी रोते हुए बच्चे को हसाया जाये : निदा फाजली

आपण रोज जगताना, झगडताना मनात खूप इच्छा असतात. त्यांच्यापर्यंत पोहचायला खूप वेळ लागतो. इच्छापूर्तीची मसजिद फार दूर असते अशा वेळी खरंच एकदम अनोळखी अशा कोणाला तरी दिवाळीचा आनंद दिला तर.....ह्या अनोळखी व्यक्ती कुणीही असू शकतात. अगदी स्टेशनवर कुडकुडणारे, रस्त्याच्या कडेला बसून दिवाळीचा झगमगाट पाहणारे किंवा सर्व जग दिवाळी साजरी करत असताना स्वतःचे कर्तव्य बजावणारे पोलीस असतील त्यांना मायेच्या ओलावा द्या, दिवाळीचे पदार्थ त्यांच्या सोबत बसून चाखाल तर अशी दिवाळी अर्थपूर्ण होईल, तुम्हीच तुमची ही कृती वर्षानुवर्षे लक्षात ठेवाल आणि जे

काही कराल ते स्वतःच्या निखळ आनंदासाठी करा. केवळ सोशल मिडीयावर मिरवण्यासाठी अशा गोष्टी करू नका. त्यातून स्वानंद मिळवायचा प्रयत्न करा.

एकेकाळी आपल्या अगदी जवळ असणाऱ्या पण काही कारणाने आपल्यापासून खूप दुरावलेल्या एखाद्याची आठवण करा. त्यांना छोटीशी भेटवस्तू पाठवा किंवा अचानक फोन करा, नवा संवाद जुळवत निवांत गप्पा मारा. विचाराने भलेही तुम्ही त्याच्याशी सहमत नसाल पण एक माणूस म्हणून त्याचा स्वीकार करा. राग, द्वेष, असूया ह्या विषांचा परिणाम नेहमी स्वतःवरच जास्त होत असतो. दिवाळीत जशी आपण घराची स्वच्छता करतो तशी मनाचीही स्वच्छता होऊन जाऊ द्या. मनातील किल्मिषे, जाळे, जळमटे स्वच्छ होऊ देत. आपल्या मनाची मशागत तर शेवटी आपल्यालाच करायची असते. बघा ह्या दिवाळीत संवादाची पणती तेवत ठेवता आली तर खऱ्या अर्थाने दिवाळी उजळून जाईल.

मी अविवेकाची काजळी,
फेडूनि विवेकदीप उजळी
ते योगिया पाहे दिवाळी
निरंतर.....संत ज्ञानेश्वर

आयुष्यात जगताना कितीतरी वेळेस आपल्या स्वतःकडून आणि इतरांकडील अवास्तव अपेक्षांमुळे सारखा अपेक्षाभंग होत असतो. हा अपेक्षाभंग सतत ताण निर्माण करीत असतो. असे अविवेकी म्हणजे सारासार विचार न करता, अवास्तव, आभासी जगण्यामुळे आपल्या जगण्यावर एक प्रकारची काजळी येत असते. तेव्हा संत ज्ञानदेव म्हणतात की स्वतःमधील विवेकदीप म्हणजेच स्वतःचे व इतरांचे वास्तव स्वीकारणे आणि नियतीने दिलेल्या परिस्थितीत स्वतः चांगले कार्य करून दाखवण्याचा प्रयत्न करणे, असे जर कोणी करू शकत असेल तर तो योगी बनू शकतो व निरंतर दिवाळी अनुभवू शकतो. खरंच ज्ञानदेवांनी दिवाळी साजरी करण्याबद्दल किती सुंदर संदेश समाजाला दिला आहे.

चला तर मग आपापल्याला पद्धतीने ही दिवाळी स्वतःसाठी यादगार बनवण्याचा प्रयत्न करू यात.....

सर्वांना दिवाळीच्या हार्दिक शुभेच्छा !